

דבר המערכת

ב' סיון יום הילולת הרה"ק בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זיע"א מצאצאי רבינו

נולד לאביו בעל הדרכי תשובה' בנו של השם שלמה ממונקאטש בנו של רבי אלעזר מלאנצוט בן רבינו הב"י זצוק"ל, ביום ח"י טבת (יום פטירת רבינו הב"י) ה'תרל"ב, ונפטר ב' בסיון ה'תרצ"ו.

מספר נכדו כ"ק אדמו"ר ממונקאטש שליט"א: פעם בא חייל אל זקני בעל המנחת אלעזר, יהדות על על שנתקיימה ברכתו כי יחזור בריא מן המלחמה, כי עפו ונפלו פצצות וכדורים מימינו ומשמאלו, אך בו לא פגעו, השיב לו זקני, "לא הבטחתי כזאת כי אין דרכי לעשות כן", אך החייל התעקש כי אכן כך היה והוא קיבל הברכה הנ"ל.

אזי סיפר מה שאירע אצל רבנו רבינו בעל הבני יששכר, בימי כהונתו כאב"ד ממונקאטש. בכפר ליד מונקאטש, גר יהודי שהחל לרדת מנסיון, והפריץ כבר רצה לקחת ממנו את מקום עבודתו, בגלל חובותיו, כאשר אמרה לו אותו: ממונקאטש גר צדיק, הבה לך אליו ונבקש ברכתו, סרב לשמוע לעצתה באמרו: מה זה יעוור? לבסוף כאשר מצבו התמיר ביותר הסכים לעצת אשתו, באמרו: בלאו הכי כבר אין מה להפסיד, והוא נתן לה את שארית כספו עבור הצדיק.

האשה לא ידעה כי לפני שנכנסים לאדמו"ר צריך לגשת לגבאי שהוא יכתוב לה קווטל, וכאשר היא באה לבית רבינו נכנסה הישר פנימה לחדר בו ישב רבינו, באותה שעה עמדה שם אשה עם קווטל בעיני בעלה שהיה חולה מסוכן, רבינו שהיה שקוע מאוד בקווטל זה, לא ידע שם נכנסה אשה נוספת, וכאשר רבינו אמר לאשה שבעלה היה חולה כי צריך לעשות לבעלה באנקעס (כוסות רוח) היא חשבה לתומה שהדברים נאמרו לה, והיא הניחה את הכסף על השולחן והלכה.

כאשר שבה לביתה וסיפרה לבעלה את דברי הצדיק, החל לצעוק עליה: מה זה שייך אלי? כיצד זה יעוור לי במצוקתי? אך למרות הכל לנוכח הפצרות אשתו שישמע בקול הרבי ומאחר שכבר לא היה לו מה להפסיד, הסכים גם לזאת, והזמינו לרופא שהוא עשה לו באנקעס, בעת הטיפול נוצר סיבוך, ודם רב החל ניגר מגופו ואף דבר לא הועיל לעצרו, באותה שעה נכנס לביתו הפריץ, על מנת להודיע כי הוא לוקח ממנו את מקום עבודתו, אך בראותו את היהודי במצב זה כשהוא שותת דם, נתמכרו רחמיו, ושינה דעתו, ואמר לו: אני זוחה את זמן פרעון החוב בחצי שנה, והיהודי החתיל לאט לאט להתאושש ממצבו הכלכלי, עד שהצליח להשתקם מחדש ולהלה את עסקו עם רוחוים ולהחזיר את החובות.

בראותו את הישועה שבאה עליהם בזכות הצדיק, באו הבעל ואשתו אל רבינו כדי להודות לו על הישועה שעלתה להם, אך רבינו לא ידע כלל במה המדובר, באומרו שאינו זוכר שאמר לאשה זו לעשות באנקעס לבעלה, וכאשר היא הזכירה לו כי בשעה שהיתה אצלו, ניצבה בחדרו גם אשה פלונית, צויה רבינו לקרוא לה, ואז התברר שרבינו התכוון אל האשה ההיא שבקשה ישועה עבור בעלה החולה.

ואמר על כך רבינו: מזה רואים שלא ברכת הצדיק עוזרת, אלא אמונת צדיקים, ובטחון בה, ומכיון שהיא האמינה שכן אמר הרב, ולכן זה יעוור - זה עוד.

וסיים בעל המנחת אלעזר: אותו דבר ארע גם אצלי במקרה של אותו חייל.

ואסיים את דברי, הערב ליל ד' סיון הילולת הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הערץ מדינוב בעמח"ס 'הנותן אמרי שפר', בנו וממשיכו של רבינו הרה"ק בעל הצמח דויד' מדינוב. הנהיג את עדת מרעיתו בעיר דינוב מעט בשנים, כי נסתלק מן העולם צעיר מאד בגיל מ"ח שנים, אחד עשר שנים אחרי אביו, ואמר עליו גיסו בעל השם שלמה' ממונקאטש שגופו אל היה יכול לסבול את נשמתו הקדושה.

נערץ היה אצל כל גדולי ישראל, והיה פעם סיפור כאשר השיא מרן הגה"ק בעל הדברי חיים' מצאנו את בתו עם בן כ"ק מרן בעל האמרי נועם' מדיוקוב, כיבד לרבינו הרה"ק ר' ישעי' נפתלי הערץ מדינוב שישדר קידושין, באומרו שהמסדר קידושין צריך להיות ירא שמים, והיה הדבר לפלא שמרן בעל הדברי חיים' היה כבר לעת זקנתו והרב מדינוב היה צעיר לימים, לעומת זה היה רבינו מלא הכנה ושפלות לפני מרן הד"ח מצאנו ז"ל, וכשמר רבינו קווטל להרה"ק מצאנו והיה יושב כנגדו מעבר לשולחן, כבש את פניו בשלחן ובכה עד שלגו דמעות עיניו ומשכו לעבר השני של השולחן.

בברכת לבקא טבא,

ידידכם פנחס בנימין בן אנה לאה

אגרא דכלה

הקטעים [בסוגריים מרובעים] הינו הוספות מרבינו בענין זה, ממקומות אחרים:

וידבר וכו' במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית וכו', עיין באור החיים העיר בכתוב מפני מה בהמקום הקדים הכלל להפרט, ובהזמן הקדים הפרט להכלל, עיין שם דברי קדשו. ולי הקטן נראה גם כן דהנה סיני הוא קדושת שעה, ששם ניתנה תורה והיו מלמדין אותה אחר כך באהל מועד מפי משה. וידוע מענין כלל ופרט, אין בכלל אלא מה שבפרט (פסחים ו' ע"ב), וללמד בא כל מה שנאמר באהל מועד מפי משה הוא אשר נאמר בסיני, מה שאין כן בהזמן הקדים הפרט להכלל, נעשה כלל מוסיף על הפרט, שבהמשך הזמן רחבה התורה ונסבה למעלה עוד כל ימי עולם דור דור ודורשיו מוציאים נחלי דבש וחמאה כל אחד לפי חלקו, הם שהכל נאמר בסיני, עם כל זה התורה מסתרת בלבושים, עד עת בא פקודת הנשמה אשר לחלקה ניתנה הדרש והרמז ההוא הספון בתורה, אז יתגלה יפיה לעין כל, ועיין מ"ש בפרשת תשא ותבין:

[בספר אגרא דכלה פרשת בלק ד"ה בין והתבונן] וז"ל: והנה מה שהאדם מחדש בכל יום חידושי תורה ושכליות בעבודה הוא העיקר להעלות ניציצין כי הוא דמיון מ"ה" החדש" אשר הוא התיקון כנודע, וזה ג"ל פירוש הפסוק (תהלים) מה אהבתי תורתך, אהבתי להיות מ"ה על ידי תורתך, דהיינו לחדש חידושין דאורייתא בכל יום תמיד ובכל עת בכדי לעשות תיקונים חדשים בכל עת ובכל יום, בסוד מעשה בראשית, ועל כן כל היום היא שיחתי בלי הפסק].

ויאמר עוד, דהנה אמרו רז"ל (ויק"ר פ"א י"א) אלו היו יודעין אמות העולם כמה אהל מועד יפה להם וכו', שמתחלה כשהיה הקול יוצא היו נתרזין מתוך פנקטיהם, מה שאין כן כשנבנה אהל מועד היה הקול מתמצצם באהל מועד לציר אמון פנים אל פנים כאשר ידבר איש וכו', לכן אמר כלל ופרט, במדבר סיני באוהל מועד (במדבר א' א), ואין בכלל אלא מה שבפרט, הפרט אהל מועד דייקא, מה שאין כן הזמן

נכתב באחד לחדש השני פרט, בשנה השנית כלל, נעשה כלל מוסיף על הפרט, לידע ולהודיע ולהוודע הנהגת הזמן בעולם, על פי מ"ש חכמי האמת זמנים המסוגלים ביותר לתשובה משאר הזמנים, הוא בסוף איזה זמן הנועד, דהיינו זמן מנחה לעתותי ערב דהוא סוף היום, ערב שבת הוא סוף השבוע, ערב ראש חודש הוא סוף החודש, ערב ראש השנה סוף השנה, וכן תבין ותתבונן דוגמתן בשמיטין ויובלות, וכן תתבונן הדוגמא בסוף אלף הששי כאשר יגיע זמן אלף השביעי שבת לי"ג. דהנה הזמן הוא נברא כמו כל הנבראים, וברא הש"י את הזמן ששת

אלפים ויום השביעי קדש, לא יעצר ולא יחסן סחרה ואתנה קדש לי", [ישעיה כ"ג י"ח] וכל הדברים ישובו למקורם ולמקום חצבתם לחיי החיים וישמח י"י במעשיו.

והנה הזמן הלז עוד כל ימי עולם מתגלה הזמן ובא ממקום עליון לעולם הזה, ואחר כך חוזר לנרתיקו. ותבין הענין כפי קבלת חכמי האמת הוא באופן זה, כאשר מתגלה זמן יום א' בשבוע, לעתותי ערב חוזר היום לעולם העליון, ומתגלה היום השני עד כלות ימי השבוע, וכאשר ישתלמו ימי השבוע ומתגלה הארת השבת, אז הוא עליית העולמות ומתעלים ששת ימי החול אשר נסתלקו מן העולם הזה כל אחד בזמנו, מתעלים אז לאור עליון יותר נפלא בערך, וכן הוא בשבוע שניה, עד שישתלמו ימי החדש, אז מתעלים כל ימי החדש למקום עליון יותר, וכן הוא בכל חודש עד שתשלם השנה בכל חלקי ימים וחדשים, ואז תתעלה השנה למקום עליון יותר, וכן הוא בשמיטות עד שנת היובל, יתעלו השמיטות למקום עליון יותר, ככה יהיה עד ככלות ששת אלפים שנה, ויתגלה אלף השביעי ישובו כל הדברים לשורשם ולמקום מחצבתם, למקום שממנו חוצבו כל חלקי הזמן.

ומעתה בין והתבונן כאשר יתגלה איזה יום בעולם וחוזר אחר כך למקורו, הנה הוא חוזר עם כל העניינים הנחלקים בו מבני אדם הנתונים אז תחת הזמן הן לטוב והן ח"ו בהיפך. והנה קודם שחוזר היום לעולם העליון, אז הפגם הוא רק בעולם הזה, מה שאין כן כשחוזר היום הנפגם למקום העליון, אז הפגם ח"ו במקום עליון יותר, אז תשובת האדם הוא יותר קשה כי פגם בעליונים, ואם לא תיקן גם בסוף השבוע ומתעלה הזמן יותר, אז הפגם הוא במקום עליון יותר ותשובתו יותר קשה, וככה תתבונן בשאר חלקי הזמן, ומזה תבין ענין יום הדין הגדול והנורא כאשר יקוּו כל הגוים אל עמק יהושפט (יזאל ד' ב), ומזה תוכל להבין אזהרת חכמי האמת לשבח האדם בתשובה בלימה בסופו כל זמן לזמן קודם חזרתו למקורו, היינו סוף היום, סוף השבוע, סוף חדש, סוף שנה. ומעתה תוכל להבין סידור התורה בהזכרת הזמן הפרט קודם, ואחר כך הכלל, שהכלל הוא תמיד נוסף על הפרט בענייני הזמן עוד כל ימי עולם, ולמשכילים יונעם להבין הדברים על מתכונתם, ולא דבר ריק הוא, ואם וכו':

לחג השבועות - מתן תורה

ככל התורה הזאת אשר אני נתן לפניכם היום, היום"ם דוקא. ר"ל כל התורה הזאת הוא נצמיות לכל יום, אשר הוא לפניכם בכל דור ודור ושעה ושעה אשר לפניכם ישת האדם עצות בנפש על ידי כל תיבה ותיבה שבתורה אשרי העם שככה לו. וז"ש (דברים ט' ט) רק השמר לך וכו' פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, והנה בדברים לא שייך ראייה רק שמיעה, והגם שכל העם רואים את הנשמע (מכילתא דרשב"י),

שיקבלו עתה כעת התורה, כבר תהיה התורה מורשה להם ולבניהם עד עולם בטבע, ותיכף בהוולד בן ישראל ויכניסוהו לביתו של אברהם אבינו, הנה התורה והנבואה וכל הדרכים ישרים שייכים לו בעצם, וגם בסלף דרכיו ח"ו הוא רק מקרה שאינו מתמיד, כי כבר כל ארציות החומר שלו משועבד מאז תחת עול התורה, מה שאין כן אומות העולם הוא בהיפך וכו". זה שיעור הכתוב ועתה (כעת), אם שמוע וכו' ושמתם (תמיד) את בריתי (להכניס בניכם בבריתו של אברהם אבינו, אזי) והייתם (תמיד) לי סגולה מכל העמים, (כעין דבר הסגולתי שמוכן לאיזה פעולה, לא נודע בשכל הסיבה רק שעצמיות הדבר הסגולתי גורם לזה. ואמר הטעם) כי לי כל הארץ, (כיון שכל ארציות וחומריות בן ישראל משועבד לי מיום הולדתו, ומיום הכנסתו לבריתו של אברהם אבינו:

אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' (תהלים קיט א). יש להתבונן דמשמע דיש תמימי דרך שאינם הולכים בתורת ה', והמשורר משבח רק אותן ההולכים בתורה, והדבר הזה קשה מאוד, וכי יש תמימי דרך בזולת דרכי התורה. והנראה דהנה ארסטו היוני הכחיש מציאת הנבואה, להיות שאמר ששקל כל עניינו ולא עסק בהבלים רק ההכרח להגוף, ואמר שאינו עוסק במותרות התאוה רק עוסק ומתבונן בחכמה, ועל כן אמר לו יהיה הדבר במציאות, אזי היה הוא ראוי להיות מתנבא, ובנפשו דיבר כי אין מציאות הזה רק לאיש הישראלי הנכנס תחת עול התורה, כמו שהבטיח הש"י למשה שלא תשרה שכונה על אומות העולם (ברכות ז' ע"א), והדבר הזה הוא על פי השכל, כיון שקבלו ישראל התורה עליהם ועל בניהם לדורות עולם, אם כן תמימות דרכי התורה להם הוא בעצם, כיון שהם בני בנים של תורה, מה שאין כן לאומות העולם גם תמימות דרכיהם הוא להם במקרה ואינו מתמיד, כענין שאמרו ארסטו בסוף ימיו נתפתה באשה זונה, וזאת היתה סיבת מיתתו (עיי' ביערת הדבש), ונתגלה קלונו שתמימות דרכיו הוא במקרה. וזהו אשרי תמימי דרך, רק אותן ההולכים בתורת ד' מיום שנולדים הם הולכים לתורה, כיון שהוא מבני בניה של תורה, מה שאין כן אותן שאינם הולכים מיום הולדת בתורה, רק קנו לעצמם תמימות הדרך על פי השכל, היא מקרה ואינו מתמיד. וז"ש הש"י במתן תורתנו ועתה אם שמוע וכו' ושמתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ (שמות יט ה). דקשה א', מהו ועת"ה, איזה זמן ממעט. ב', מהו ושמתם את בריתי. ג', והייתם לי כו' בוא"ו הנוסף, הוה ליה למימר תהיו לי סגולה, כיון שהוא השלמת הגזירה מהתחלת הדיבור. ד', מהו הנתינת הטעם כי לי כל הארץ. ועל פי דרכינו יונח לנו בטוב טעם ודעת, שהבטיח הש"י כיון

והבן. וזהו והודעת'ם לבני' ולבני' בני', ששמעתי בשם איש קדוש אחד מדבר, שהדעת הנשפע לאיזה איש בתורה ועבודה יועיל לבניו ולבני בניו, שדעת האב נמשך עד בן בנו והדברים עתיקים, על כן נאמר (ישעיה נט כא) לא ימוש מפניך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, ותתבונן מתענית רב יוסף (ב"מ פ"ה ע"א). וז"ש אותו הדעת שהתבוננת בתורה, תזכה להמשיכהו עד בן בןך. וגם אמר והודעתם לבניך ולבני בניך, היינו תודיע להם זה הענין שהתורה היא לפנייהם בכל דור ודור, ויוכל להתבונן ממנה כפי הזמן והמקום והשעה. וז"ש שתודיעם זה הענין (דברים ד' י) יום אשר עמדת וכו', באמור י"י אלי וכו' ואשמיעם את דברי אשר ילמדו"ן (מדברי אלה, להיות יוצאים מפי שאני נצחיי, בכך הדברים ההם נצחיים, על כן ילמדו"ן מהם) ליראה אותי כל הימים (בכל דור ודור), והבן מאוד:

אין זה בכלל אזהרת השכחה, כי עיקר הנרצה שלא לשכוח את הענין, מה בצע באם יזכרו שהיו רואים את הדבור או שומעים, וגם כפי הנראה הוא רק אזהרה לדור המדבר שעמדו על הר סיני, ומה נעשה אחריו הגם שעמדו עם אבותינו במעמד הנכבד, עם כל זה אין אנו זוכרים את הענין הנרצה. ולפי מ"ש יובן, דהנה אמר שהתורה הזאת היא לפניכם בכל יום שכלל דור, לשות עצות בנפשו האין יקרב את עצמו להבורא ית'. והנה אפשר שהאדם על ידי התבוננו איזה פסוק בתורה, יבין ממנה איזה עצה, אבל לא ישיב אל לבו לקיים אשר ראו עיניו בתורה, והנה יהיה נכביא העובר על דברי עצמו (סנהדרין פ"ט ע"א). וז"ש אני אומר לך שהתורה היא לפניכם בכל יום שבכל דור, ובודאי תבין במושכלות בכל יום בהתבוננך האין תוכל לקרב עצמך אלי ית', רק השמר לך וכו' פן תשכח את הדברים ממש אשר ראו עיניך בתורה,

מתורתם של צאצאיו הק':

הנהו תרי תלמודי דהוו קמי דר' יצחק בר אלישיב, אמרו לי ליבעי מר רחמי עלן דנחכים טובא, אמר להו עמי היתה ושלחתי, פירש"י דבר זה ה' בידי שכל מה שאני מבקש היו נותנין לי, ועכשיו אין תפלותי מקובלת, א"י עוד בזה עפ"י מה ששמעתי מאברך מאנ"ש שבא לפני אממ"ר הה"ק ז"ע וביקש להתפלל בעדו שיהי' לו התמדת התורה, והשיב לו אממ"ר (הדרכי תשובה ממונקאטש) איך אוכל להתפלל זה, והלא תלוי בבחירה שלך כיון שהוא מ"ע דהגית בו יומם ולילה, אל אברכך ואתפלל לה' שתטעום טעם וחשקת עריבות נעימת מתיקות התורה יהי' בלבך ועי"ז גם בלילה לא תוכל לישון, ולא תכבה הנר מפני התמדת לימודך גם באישון לילה כמ"ש טעמה כי טוב סחרה של תורה טעם המתיקות של התורה ועי"ז לא יכבה בלילה נרה עכ"ד אממ"ר ז"ע, ובזה יתפרש לנכון בדיוק שבקשו תלמידי דר"י בר אלישיב שיתפלל "דנחכים טובא" והלא זה תלוי בבחירה, היינו בהתמדת התורה, וכמ"ש חז"ל (מגילה ו) יגעת ומצאת תאמין, א"כ צריך רק להשפיע להם מחשק תורתו ששיגו גם הם חשקת התורה וממילא יחכמו טובא, אמנם זהו היה יכול בימי נעוריו שהי' עוסק ביותר בפלפולי התורה וכשאחז"ל (בוה"ק) על היצה"ר אלמלא הוא ליכא חדוותא דשמעתתא, ועי"ז יוכל להשפיע חשק זה לזולתו, אמנם לעת זקנתו כאשר עלה במדרגתו, קיים בנפשו כמ"ש בספ"ה"ק מתלמידי הבעש"ט הק' ז"ע, כי גם חשקת התורה מפני הטעם שמרגיש בה בפלפולא וכיוצא, זהו אינו עוד העיקר תורה לשמה, רק העיקר צ"ל לימודו לשם ה' בלבד לקיים מצותו ולאקמא שכנתא מעפרא, וממילא כשהוא עתה כבר במדרגה גבוה זו, לא יוכל עתה להשפיע להם חשק טעם פלפולי התורה, ואם להתפלל שיהיה להם התמדת התורה כפי רום מדרגתו, היינו כונתו, לשם ה' בלבדו, זהו תלוי כבר בבחירתם, ולזה לא מהני תפילה, וז"ש עמי היתה, (בימים הקודמים ה' בכוחו לעורר ולהשפיע מחשקי בתורה גם לתלמידי להרגיש הטעם, ועי"ז יתמידו ויחכמו הרבה, ולזה ל"ש בחירה וכו', ועתה) ושלחתי כמו שלחתי לנפשה היינו חפשי לחירות שהוא הבחירה ביד כ"א וא' כפי מדרגתו עתה בתורה לשמה בלתי לה' לבדו, אם ישפיע גם להם הלא ע"ז לא שייך תפילה כנז'. (דברי תורה מהרה"ק בעל המנחת אלעזר ממונקאטש ז"ע)

מהנעשה בחצרות קדשינו:

העולים לדינוב:

בליל שלישי השבוע זכינו לאורחים מכובדים בראשות הרה"צ ר' הערשל ראבינאווביטש שליט"א רב דביה"מ דינוב במאנסי, בנו של כ"ק אדמו"ר מדינוב וילאמסבורג שליט"א, שהגיעו במיוחד לדינוב בליל הילולת זקינו הגדול בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זצוק"ל, וביום רביעי המשך מדינוב למונקאטש שבאוקריינה להתפלל על ציון זקינו בעל המנחת אלעזר ביום ההילולא ב' סיון.

שבתות הקיץ בדינוב:

לאלו הרוצים להצטרף לקבוצות שכבר נרשמו לשבתות במשך הקיץ, יכולים להירשם בטלפון 050-4132188.

בשבת פרשת שלח ישוה בדינוב קבוצה בס"ד, ביחד עם נסיעה לשאר קברי צדיקים בפולין ובאונגריה, ונשארו מקומות בודדים למקדימים. אפשר לברר פרטים ולהזמין בטלפון 052-7676851.

ישנם שבתות פנויות וישנם שבתות שכבר נסגרו לקבוצות פרטיות, לפרטים נא לפנות לטלפון 050-4132188.

בשבת פרשת נחמו ישוה קבוצה בדינוב ועדיין נשארו מקומות.

כמו"כ שוה בדינוב השבוע קבוצות שהיו בדרכם לאוקריינה לשהיה בחג השבועות אצל רבן של ישראל מייסד החסידות הבעש"ט ז"ע ביום ההילולא.

בכל ליל שישי בשעה 10.00 מתקיים שיעור בספר 'אגרא דכלה' בבית המדרש דינוב רחוב בלזר 17 שכונת בית ישראל.

תפילת שחרית בשב"ק ובחג השבועות בשעה 10.30 - קידושא רבא במקום - בבית מדרשינו לא מדברים בשעת התפילה וקריאת התורה